

Рецензія
на освітньо-професійну програму Спеціальна освіта (Логопедія)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А6 Спеціальна освіта спеціалізацією А6. 01 Логопедія,
галузі знань А Освіта,
Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка

Освітньо-професійна програма розроблена відповідно до сучасних вимог з урахуванням рекомендацій наукової спільноти; запитів роботодавців стосовно наявного у них актуального досвіду надання логопедичних послуг особам з порушеннями мовленнєвого розвитку; обговорення зі здобувачами вищої освіти, які навчаються за даною програмою; розширеного засідання групи розробників і кафедри логопедії і спеціальних методик. У ній враховано провідні тенденції підготовки фахівців з логопедії, які впроваджені в Україні та Європі. Відзначається чіткою професійною спрямованістю, логічною послідовністю та узгодженістю цілей з освітніми компонентами, які відповідають результатам навчання та узгоджуються з формами підсумкової атестації.

Варто наголосити, що включення нових назв фахових освітніх компонентів, запропоновані у програмі, є відображенням запитів сучасної практики, вимог професійного стандарту, віднесення спеціальності Спеціальна освіта до групи регульованих професій. Велика кількість освітніх компонентів спрямована на формування професійних знань та умінь. Підтримуємо позицію про поділ великого освітнього компоненту "Логопедія", який містив 31 кредит ЕКТС на розділи: "Логопедія, інтегрований курс" – "Науково-теоретичні основи логопедії"; "Фонетичні, фонологічні порушення мовлення"; "Порушення темпу і ритму мовлення"; "Системні порушення мовлення"; "Порушення письма й читання". Окремо виділено "Порушення голосу з основами фонопедії", "Логопедична робота при порушеннях інтелекту та РСА", "Логопедична робота при порушеннях аналізаторних систем" та інші. Здобувачам запропоновано ряд практикумів, спрямованих на відпрацювання практичних умінь та навичок комунікації: "Логопедичний практикум: деонтологічна складова діяльності логопеда", "Логопедичний тренінг: стимуляція мовлення у немовленнєвих дітей" та інші.

Безперечною перевагою освітньої програми є її чітко виражена практична спрямованість, що реалізується у різних видах практик, як-то: навчальна психолого-педагогічна практика, виробнича логопедична практика у закладах дошкільної освіти, виробнича логопедична практика у закладах середньої освіти. На практику відведено 24 кредити, що відповідає вимогам

освітнього стандарту.

Програма також приділяє увагу формуванню соціально-педагогічної компетентності, що дозволяє майбутнім логопедам ефективно працювати з вразливими категоріями населення, зокрема в умовах воєнного стану.

У освітній програмі передбачена певна кількість вибірових освітніх компонентів (24 кредити, 10% від загальної кількості), що передбачає можливості для ефективної побудови індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти, зокрема через індивідуальний вибір освітніх компонентів.

Структурно-логічна схема побудови програми демонструє її внутрішню узгодженість і поступове ускладнення змісту освітніх компонентів, що сприяє поетапному формуванню професійних умінь. Комплекс освітніх компонентів забезпечує набуття усіх заявлених у Стандарті вищої освіти компетентностей. У процесі аналізу оновленої редакції освітньо-професійної програми спеціальності А6 Спеціальна освіта спеціалізації А6.01 Логопедія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти варто відзначити її узгодженість із професійним стандартом на групу професій «вчитель-логопед», «логопед», затвердженого Національним агентством кваліфікацій у вересні 2024 році.

Отже, рецензована освітньо-професійна програма «Спеціальна освіта (Логопедія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А6 Спеціальна освіта за спеціалізацією А6.01 Логопедія, галузі знань А Освіта, розроблена робочою групою кафедри логопедії та спеціальних методик Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка у 2025 році має необхідні структурні та змістові складові та відповідає основним критеріям вищої освіти та компетентностям вчителя-логопеда.

Рецензент

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри логопедії і логопсихології
УДУ імені Михайла Драгоманова

Владислав ТИЩЕНКО
зав. канцелярією Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова
20 25 р.

Рецензія
на ОПП Спеціальна освіта (Логопедія)
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А6 Спеціальна освіта
спеціалізацією А6. 01 Логопедія,
галузі знань А Освіта
Кам'янець-Подільського національного університету
імені Івана Огієнка

Під час аналізу оновленої редакції освітньо-професійної програми «Спеціальна освіта (Логопедія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти встановлено її узгодженість із положеннями Професійного стандарту на групу професій «вчитель-логопед», «логопед», затвердженого Національним агентством кваліфікацій у вересні 2024 року. Поданий перелік освітніх компонентів демонструє всебічно структуровану та комплексну ОПП базової підготовки фахівця з логопедії. Вона включає 240 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам стандарту першого рівня вищої освіти – бакалавра.

ОПП притаманна логічна послідовність та узгодженість вивчення освітніх компонентів. Запропоновані освітні компоненти охоплюють ключові аспекти підготовки сучасного вчителя-логопеда. Програмою передбачено викладання анатомо-фізіологічного підґрунтя, необхідного для професійної діяльності, базових знань із загальної та спеціальної психології і педагогіки, основ нейропсихології та психолінгвістики. Освітні компоненти з нейрофізіології, психопатології та дитячої анатомії логічно передують вивченню спеціальних логопедичних методик, що забезпечує наукову обґрунтованість підготовки.

Психологічна підготовка (загальна та спеціальна) формує психолого-педагогічний фундамент професійної діяльності логопеда. Значна увага приділена формуванню навичок роботи з різними групами мовленнєвих порушень, методиками логопедичного супроводу та відновлення мовлення у осіб різних вікових категорій.

В ОПП простежується добре структурована вертикаль формування професійних компетентностей – від вступу до спеціальності (ООК 08) до викладання спеціальних освітніх компонентів з поглибленим вивченням методик і технологій логопедичної роботи (ООК 14–41). Значний за обсягом інтегрований курс «Логопедія» (31 кредит ЄКТС) свідчить про ґрунтовний і системний підхід до формування фахової підготовки.

Вагомим складником програми є практична підготовка (ООК 42.01–42.03), що включає роботу на посаді вчителя-логопеда у закладах дошкільної та загальної середньої освіти і забезпечує реальне занурення здобувачів у професійне середовище. Наявність практикумів (ООК 28, 37) створює умови для формування практичних навичок ще до виходу на виробничу практику. Освітні компоненти «Логомасаж», «Логоритміка», «Нейромоторні техніки у логопедії» демонструють сучасний підхід, орієнтований на мультисенсорні та нейропсихологічні технології корекції мовлення.

Вибіркові освітні компоненти (ВОК 01–07) забезпечують можливість індивідуалізації освітньої траєкторії здобувачів з урахуванням їхніх професійних інтересів. Блок вибіркових дисциплін також враховує чинні вимоги законодавства щодо базової військової підготовки.

Курс «Основи наукових досліджень» та три курсові роботи (ООК 43–45) формують підґрунтя для розвитку дослідницьких компетентностей і забезпечують готовність до навчання на другому (магістерському) рівні вищої освіти.

Позитивно оцінюється наявність освітніх компонентів, орієнтованих на роботу з дітьми раннього віку. Водночас потенціалом розвитку програми є концептуалізація підготовки здобувачів у контексті раннього втручання як міждисциплінарної моделі підтримки дітей та сімей, що відповідає сучасним міжнародним підходам. Ресурсом оптимізації є посилення блоку, спрямованого на діагностику та оцінювання мовленнєвих порушень у дітей дошкільного та шкільного віку.

Не заперечуючи ефективність і практико-орієнтованість цієї ОПП можна запропонувати її удосконалення за окремими параметрами. Хоч практики є значними за обсягом, частина методичних освітніх компонентів орієнтована переважно на теорію. З урахуванням цього доцільно посилити у межах наявних освітніх компонентів: кількість тренінгових занять, роботу з кейсами, моделювання логопедичних занять. Чіткіше інтегрувати міждисциплінарні блоки, зокрема між психологією, нейронауками та логопедією з метою формування компетентності у біопсихосоціальній моделі порушень мовлення. На нашу думку, така оптимізація сприятиме покращенню логічності, міждисциплінарної інтеграції та актуалізації змісту відповідно до світових тенденцій розвитку логопедичної науки.

Загалом освітньо-професійна програма «Спеціальна освіта (Логопедія)» є комплексною, сучасною та професійно орієнтованою, відповідає стандартам вищої освіти з підготовки вчителя-логопеда бакалаврського рівня, включає компетентності, передбачені Професійним стандартом, і має потенціал для якісного формування фахівців-логопедів на наступних рівнях вищої освіти. Ретельно продумана структура, багатогранність освітніх компонентів і потужний практичний блок є її ключовими перевагами. Програму можна рекомендувати до впровадження та реалізації у закладах вищої освіти.

Кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти
Факультету психології, соціальної роботи
та спеціальної освіти
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

Наталія БАБИЧ

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму «Спеціальна освіта (Логопедія)»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю А6 Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)

спеціалізації А6.01 Логопедія

Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка

Освітньо-професійна програма «Спеціальна освіта (Логопедія)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю А6 «Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)» (спеціалізація А6.01 «Логопедія»), представлена на рецензування, є сучасним, комплексним та змістовним документом, що відповідає актуальним вимогам стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю, професійному стандарту на групу професій «Вчитель-логопед», «Логопед» та тенденціям розвитку спеціальної освіти.

В умовах сучасних суспільних викликів ринок праці потребує кваліфікованих фахівців у галузі спеціальної освіти, здатних на високому професійному рівні реалізовувати корекційно-освітній процес для дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з мовленнєвими порушеннями. Програма відзначається чіткою структурою, логічною побудовою та орієнтацією на формування фахових компетентностей майбутніх вчителів-логопедів, здатних ефективно працювати з дітьми та дорослими з порушеннями мовлення. Особливо слід відзначити узгодженість програмних результатів навчання з визначеними компетентностями, що забезпечує прозорість та коректність оцінювання професійної підготовки студентів. Слід відмітити можливість здобувачів здійснювати міжнародну та національну академічну мобільність.

Програма зазнала оновлення та удосконалення відповідно до професійної кваліфікації Вчитель-логопед бакалавр, введено такі обов'язкові ОК – «Фонетичні, фонологічні порушення мовлення (дислалія, дизартрія, ринологія)», «Порушення темпу і ритму мовлення», «Логопедична робота при порушеннях інтелекту та РСС».

Програма демонструє сучасний підхід до організації навчання, зокрема інтеграцію інноваційних технологій, міждисциплінарних засад, а також орієнтацію на компетентнісну модель підготовки фахівця. Чітко визначені механізми внутрішнього забезпечення якості освіти, що свідчить про системність підходу університету до підготовки висококваліфікованих кадрів у галузі спеціальної освіти. Серед сильних сторін програми варто відзначити: відповідність мети та результатів навчання сучасним потребам освітнього

середовища; професійну спрямованість дисциплін та їх практичну значущість; належне методичне забезпечення; можливість формування у студентів компетентностей, необхідних для роботи у закладах дошкільної, загальної середньої, інклюзивної та спеціальної освіти.

Програма є актуальною, конкурентоспроможною та відповідає сучасним міжнародним тенденціям у підготовці вчителів-логопедів. Вона створює всі необхідні умови для здобуття якісної освіти та професійного становлення майбутніх фахівців.

Таким чином, освітньо-професійна програма «Спеціальна освіта (Логопедія)» за спеціальністю А6 «Спеціальна освіта (за спеціалізаціями)», спеціалізацією А6.01 «Логопедія», повністю відповідає сучасним вимогам і може ефективно використовуватися для підготовки майбутніх вчителів-логопедів.

Рецензент:

Завідувачка кафедри психології,
логопедії та інклюзивної освіти
кандидат психологічних наук, доцент
Житомирський державний університет імені Івана Франка

Людмила КОТЛОВА